

Álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 12. mars 2013 gaf kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu nr. M-60/2012:

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 20. ágúst 2012 bað X, hér eftir einnig nefndur álitsbeiðandi, um álit kæruneftndar lausafjár- og þjónustukaupa vegna bifreiðaviðskipta sinna. Ágreiningur sá sem álitsbeiðandi óskar eftir álitinu nefndarinnar á snýst um það hver á að bera kostnað af viðgerðum á bifreið sem álitsbeiðandi hefur umráð yfir. Í upphaflegri álitsbeiðni virðist álitsbeiðandi vera í vafa hvort honum sé heimilt að beina gallakröfu sinni að Y, sem er skráður eigandi bifreiðarinnar, en álitsbeiðandi er umráðamaður, eða fyrri eiganda bifreiðarinnar, Z. Óskaði álitsbeiðandi upphaflega eftir því að kæruneftndin leysti úr þeim vafa hverjum hann ætti að beina kröfu gegn. Af síðari athugasemdum álitsbeiðanda verður þó ekki annað séð en að hann beini einungis kröfum sínum að Y og verður hann nefndur seljandi í máli þessu og aðeins skorið úr um ágreining á milli álitsbeiðanda og seljanda.

Verður að skilja kröfur álitsbeiðanda svo að hann krefjist þess að seljandi greiði sér útlagðan kostnað fyrir viðgerð á bifreiðinni XX-000 eða að kaupnum verði rift.

II

Málsmeðferð kæruneftndarinnar

Með bréfi, dags. 22. ágúst 2012, gaf kæruneftndin seljanda kost á andsvörum og bárust þau hinn 20. september. Með bréfi, dags., 11. október 2012, óskaði kæruneftndin eftir frekari gögnum frá álitsbeiðanda og bárust þau hinn 23. október. Með bréfi, dags. 30. október, var seljanda gefinn kostur á að koma að athugasemdum vegna hinna nýju gagna og bárust þær hinn 19. nóvember. Með bréfi, dags. 23. nóvember 2012, var álitsbeiðanda gefinn kostur á að gera frekari athugasemdir og bárust þær hinn 10. desember. Með bréfi, dags. 12. desember 2012, var seljanda gefinn kostur á frekari andsvörum og frest til að skila þeim til 26. desember. Engin frekari gögn bárust nefndinni. Með bréfi, dags. 3. janúar sl., var aðilum tilkynnt að kæruneftndin hefði tekið málið til afgreiðslu.

III

Málavextir og rökstuðningur álitsbeiðanda

Í álitsbeiðni og gögnum sem fylgdu henni kemur fram að hinn 4. október 2011 var undirritaður kaupsamningur og afsal fyrir bifreiðinni XX-000, en bifreiðin er af gerðinni Toyota Land Cruiser 120, árgerð 2004, nýskráð 2. júní 2004. Við kaupin hafði bifreiðinni verið ekið 180.000 km. Kaupverð bifreiðarinnar var samkvæmt kaupsamningi kr. 3.190.000. Samkvæmt fyrirliggjandi kaupsamningi er seljandi bifreiðarinnar Z, en kaupandi er tilgreindur Y. Álitsbeiðandi er á samningnum tilgreindur umráðamaður bifreiðarinnar. Er samningurinn undirritaður af seljanda og umráðamanni, en ekki kaupanda. Í gögnum málsins er einnig að finna skjal sem ber heitið „Bílasamningur Y með undirheitið „Kaupleigusamningur – Jafnar greiðslur“. Er samningurinn dagsettur 3. október 2011. Í samningnum er álitsbeiðandi nefndur leigutaki og Y leigusali. Er skjalið undirritað af álitsbeiðanda og fulltrúa Y. Meðfylgjandi kaupleigusamningnum er svoneftnd kaupnóta þar sem fram kemur að kaupdagur er hinn 12. október 2011 og greiðsluáætlun.

Samkvæmt því sem fram kemur í álitsbeiðni hafði bifreiðinni verið ekið um 9.000 km. af álitsbeiðanda frá því lögskipti aðila fóru fram þar til álits kæruneftndarinnar var óskað í ágúst 2012. Kveðst álitsbeiðandi hafa greitt um kr. 1.200.000 í viðgerðir á bifreiðinni á tímabilinu frá október 2011 til ágúst 2012. Af framlögðum reikningum má sjá að viðgerðir hafa að mestu farið fram í ágúst 2012. Hluti af viðgerðarkostnaði er vegna hedds bifreiðarinnar, en meðfylgjandi álitsbeiðni er reikningur verkstæðis að upphæð kr. 751.637 vegna þeirrar viðgerðar, dags. 10. ágúst 2012. Telur álitsbeiðandi hedd bifreiðarinnar gallað og að fyrrum eiganda bifreiðarinnar sé skylt að greiða þann reikning á grundvelli laga nr. 48/2003 um neytendakaup.

IV

Andsvör seljanda

Í andsvörum seljanda er rakið að ágreiningur aðila lúti að því hvort núverandi umráðamaður eða seljandi skuli greiða reikning fyrir viðgerð dags. 10. ágúst 2012. Rekur seljandi að í gögnum meðfylgjandi álitsbeiðni sé að finna kaupsamning og afsal vegna ökutækjaviðskipta, undirritað og dagsett 4. október 2011 þar sem seljandi er tilgreindur Z en kaupandi Y og umráðamaður álitsbeiðandi. Sé ástæða þess að Y sé skráður eigandi sú að Y var fjármögnunaraðili, þ.e. að um hafi verið að ræða bílasamning. Eðli bílasamninga sé einmitt það að umráðamaður velji og ákveði hvaða bifreið eða tæki hann vilji kaupa og svo sé athugað hvort fjármögnun fáiist fyrir kaupnum. Y hafi aldrei komið að því að velja viðkomandi bifreið, né síður gætt að skoðunarskyldu enda komi skýrt fram í samningsskilmálum bílasamnings Y að umráðamaður taki að sér fyrir hönd Y að skoða bifreið áður en til kaupa kemur, sbr. 7. gr. almennra samningsskilmála bílasamnings Y en þar segi orðrétt: „Leigutaki tekur að sér fyrir hönd Y að skoða bifreiðina vandlega til að ganga úr skugga um að henni sé í engu ábótavant miðað við bifreiðar sömu tegundar og árgerðar svo sem kaupanda er skylt skv. lögum um, lausafjárkaup nr. 50/2000 eða öðrum lagaákvæðum. Standi bifreið ekki undir væntingum leigutaka varðandi not eða arðsemi hefur það engin áhrif á réttarstöðu aðila skv. samningi þessum.“

Telur seljandi að álitsbeiðandi ætti að beina kröfu sinni að seljanda bifreiðarinnar. Hafnar seljandi að honum beri, sem skráðum eiganda bifreiðarinnar, að greiða umræddan reikning.

V

Athugasemdir álitsbeiðanda við andsvör seljanda

Í athugasemdum álitsbeiðanda er rakið að álitsbeiðandi telji sig ekki hafa komið fram sem skoðunarmaður Y vegna kaupa á umræddri bifreið samkvæmt kaupsamningi og afsali, dags. 4. október 2011 Fer álitsbeiðandi fram á að Y efni skyldur sínar sem kaupandi og síðar leigusali á þeim kostnaði sem álitsbeiðandi hefur orðið vegna þeirra leyndu galla sem óskað hafi verið eftir að Y beri ábyrgð á. Gerir álitsbeiðandi að lokum þá kröfu að kaupnum verði rift.

VI

Niðurstaða kæruneftndarinnar

Kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og seljanda falli undir valdsvið nefndarinnar, sbr. lög nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa.

Álitsbeiðandi telur að bifreiðin PP-553 hafi verið haldin galla er hann fékk hana afhenta í október 2011 og telur hann að seljandi eigi að bera kostnað af viðgerðum þeim sem

framkvæmdar hafa verið á bifreiðinni eða að kaupunum verði rift. Telur hann að lög um neytendakaup eigi að gilda um málið.

Í máli þessu liggja fyrir tveir samningar vegna bifreiðarinnar XX-000. Er í fyrsta lagi um að ræða kaupsamning og afsal, dags. 4. október 2011, þar sem seljandi er tilgreindur Z, kaupandi er tilgreindur Y og álitsbeiðandi er tilgreindur umráðamaður. Af skjölunum má ráða að álitsbeiðandi hafi haft forgöngu að kaupum á umræddri bifreið af Z með milligöngu bílasölnnar A. Er kaupsamningurinn, sem dagsettur er 4. október 2011, undirritaður af Z og álitsbeiðanda, en óundirritaður af hálfu kaupanda, Y. Bílasamningurinn, sem dagsettur er 3. október 2011, er undirritaður af álitsbeiðanda og fyrir hönd Y.

Í bílasamningnum segir að Y sé leigusali og álitsbeiðandi leigutaki og að um sé að ræða kaupleigusamning. Hið leigða er bifreið af gerðinni Toyota Land Cruiser 120 og kemur fram að skráningardagur bifreiðarinnar sé 2. júní 2004. Leigutíminn var ákveðinn frá 3. október 2011 til 1. október 2016. Í II. lið samningsins, sem ber yfirskriftina Leigutími og kaupverð, er kaupverð bifreiðarinnar ákveðið 3.190.000 krónur, að auki er tilgreint stofngjald 99.124 krónur og umsýslugjald 15.000 krónur og er samningsverð tilgreint 3.304.124 krónur. Í III. lið samningsins segir að mánaðarlegar leigugreiðslur skuli vera 67.334 krónur og bæri að greiða þær í 60 skipti. Þá kemur þar fram að vextir séu verðtryggðir vextir bílasamninga samkvæmt ákvörðun Y á hverjum tíma og að fjárhæðir í samningnum séu verðtryggðar miðað við vísitölu neysluverðs. Er miðað við 380,90 í samningnum. Einnig kemur fram að „kaupverð í lok samnings“ sé 1.000 kr. Segir í 19. gr. samningsins að við greiðslu síðustu leigugreiðslu og/eða eftirstöðva samnings á hverjum tíma gefi leigusali út afsal fyrir bifreiðinni til leigutaka.

Í 5. gr. samningsins kemur fram að leigutaka beri að greiða allan kostnað sem af notkun og vörslum bifreiðarinnar leiðir. Einnig segir í 6. gr. að leigutaki beri, eftir afhendingu bifreiðarinnar, áhættuna af því að hún farist af tilviljun, skemmist eða rýrni. Í 7. gr. segir að leigutaki taki að sér fyrir hönd leigusala að skoða bifreiðina vandlega til að ganga úr skugga um að henni sé í engu ábótavant miðað við bifreiðar sömu gerðar, sömu tegundar og árgerðar, svo sem kaupanda er skylt samkvæmt lögum um lausafjárkaup eða öðrum lagaákvæðum. Svo segir: „Standi bifreið ekki undir væntingum leigutaka varðandi not eða arðsemi hefur það engin áhrif á réttarstöðu aðila samkvæmt samningi þessum.“

Í 9. gr. er fjallað um vanefndir seljanda. Þar segir að leigutaka beri að tilkynna leigusala skriflega ef bifreiðin reynist gölluð eða er ekki afhent á réttum tíma, svo að unnt sé að gera „allar nauðsynlegar ráðstafanir gagnvart seljanda vegna vanefnda hans“. Engu að síður verði leigutaki að greiða leigu þó að seljandi vanefni samninginn. Þó geti leigutaki átt rétt til afsláttar, skaðabóta eða endurgreiðslu, en fram kemur að leiði vanefnd til afsláttar á kaupverði eða til skaðabóta úr hendi seljanda skuli það koma leigutaka að fullu til góða í formi lækkaðrar leigu, en að hann eigi ekki frekari rétt á hendur Y. Ef vanefndir séu svo verulegar að rifta megi kaupunum, skuli leigusali taka þá ákvörðun og tilkynna seljanda hana. Sé kaupunum rift skuli fara fram uppgjör milli leigutaka og leigusala í samræmi við ákvæði samningsins um uppgjör. Kemur og fram að leigutaki beri allan kostnað af kröfugerð á hendur seljanda vegna slíkra vanefnda og að hann öðlist undir engum kringumstæðum kröfu á hendur leigusala vegna vanefnda seljanda.

Í 11. gr. samningsins segir að leigutaka beri að láta gera við allar skemmdir og bilanir jafnóðum og þær verða og skuli hann standa straum af útgjöldum vegna þessa. Þá segir í samningnum að greiðsla leigu falli ekki niður þó að ekki sé unnt að nota bifreiðina vegna tjóns eða bilunar. Við vanefnd leigutaka gagnvart Y, sem nánar er lýst í 15. gr. samningsins, er kveðið á um það að félagið hafi heimild til að rifta samningnum án fyrirvara og ber leigutaka þá að skila bifreiðinni. Í kjölfarið fari fram uppgjör samkvæmt 17. gr. samningsins, þar sem leigutaka beri að greiða bæði gjaldfallna og ógjaldfallna leigu. Svonefnt uppítökuverð bifreiðarinnar komi hins vegar til frádráttar.

Álitsbeiðandi undirritaði einnig greiðsluáætlun fyrir bílasamninginn. Þar kemur hvergi fram að um leigusamning sé að ræða. Einnig er þar tilgreindur höfuðstóll, auk þess sem gerð er grein fyrir einstökum greiðslum þar sem greint er á milli afborgana, vaxta og kostnaðar.

Af framangreindu sést að álitsbeiðandi leitaði til Z, sem þá var eigandi bifreiðarinnar, til að semja um kaup á bifreiðinni. Hann leitaði ekki til Y til að taka á leigu bifreið sem fyrirtækið átti. Hann samdi við Z um verð og greiðslukjör án þess að séð verði að Y kæmi þar nærri. Bílasamningurinn ber einnig með sér fjölmörg einkenni lánessamnings. Þannig er í skilmálum samningsins mælt fyrir um að við leigugreiðslur bætist vextir, sem samkvæmt greiðslufirliti áttu að greiðast mánaðarlega samhliða afborgun af höfuðstól, en almennt eru ekki greiddir vextir af leigu. Þá var jafnframt gengið út frá því að við vanefnd samningsins gæti Y rift samningi, en allt að einu krafði leigutaka um fullar greiðslur út samningstímam, öfugt við það sem gildir um leigusamning, þar sem skylda leigutaka til greiðslu leigu fellur niður þegar honum er rift. Þá skyldi stefnandi verða eigandi bifreiðarinnar, gegn greiðslu 1.000 kr. þegar hann hefði lokið við að greiða allar greiðslur samningsins. Auk þess voru í honum ákvæði sem komu í veg fyrir að Y þyrfti að bera ábyrgð sem eigandi bifreiðarinnar gagnvart álitsbeiðanda sem leigutaka. Yfirbragð réttarsambands þeirra hafði því í meginatriðum á sér einkenni lögskipta milli lánveitanda og lántaka. Þegar allt framangreint er virt er það álit kærunefndarinnar að líta verði svo á að álitsbeiðandi hafi keypt bifreiðina af Z, en fjármagnað kaupin með fyrrgreindum bílasamningi. Við kaupin voru bæði álitsbeiðandi og Z neytendur, en vegna milligöngu bílasölnnar A telur kærunefndin að lög nr. 48/2003 um neytendakaup eigi við um viðskipti þeirra. Álitsbeiðandi á hins vegar ekki kröfu á Y á grundvelli áðurnefndra laga vegna meintra galla í bifreiðinni. Þar sem álitsbeiðandi gerir aðeins kröfur í máli þessu á hendur Y verður að vísa álitsbeiðni þessari frá kærunefndinni. Álitsbeiðanda er hins vegar bent á að hann geti óskað eftir áliti nefndarinnar að nýju vegna lögskipta við Z.

VI

Álitsorð

Kröfum álitsbeiðanda, X, er vísað frá kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa.

Áslaug Árnadóttir
settur formaður

Jón Rúnar Pálsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir